Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри політології та філософії
_____ Тетяна ГРУБІ
підпис
26 серпня 2026 р.
Зі змінами 22 вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК 20 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підготовки фахівців	*першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою	*Політологія*
спеціальності	*С2 Політологія*
галузь знань	*Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*
мова навчання	*українська*

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми: Тетяна ГРУБІ, кандидат соціологічних наук, завідувач кафедри політології та філософії.

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 10 від 26 серпня 2026 року
Зміни внесено на засіданні кафедри політології та філософії
Протокол №11 від 22.09.2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми _____ Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1.Метою дисципліни є формування у здобувачів системи знань про теоретико-методологічні засади політичних досліджень як галузі наукового знання, сучасні уявлення про методологію пізнання політичної реальності, логіку наукового пошуку та особливості застосування якісних і кількісних методів у політичній науці, їх роль і значущість у розвитку суспільства, з практикою організації та проведення політологічних досліджень в умовах сьогодення.

Навчальний курс «Теоретичні та методологічні проблеми політичних досліджень» поєднує вивчення класичних і сучасних парадигм політичного пізнання з аналізом конкретних дослідницьких стратегій на національному, регіональному та міжнародному рівнях; предметом є закономірності побудови наукового знання про політику, структура й логіка політологічного дослідження, співвідношення теорії та емпірії, а також методологічні засади аналізу політичних інститутів, процесів і явищ крізь призму міждисциплінарних підходів;

Мета курсу — навчити здобувачів формулювати дослідницьку проблему, обирати адекватну методологічну стратегію, розробляти програму та інструментарій політологічного дослідження, коректно застосовувати якісні й кількісні методи, інтерпретувати та верифікувати отримані результати задля прирощення наукового знання й обґрунтованого управління політичними процесами; зміст охоплює теоретичні парадигми політичної науки, методологічні підходи та їхню еволюцію, проблеми операціоналізації понять, вимірювання політичних явищ, порівняльний аналіз, кейс-стаді, дискурс-аналіз, методи збору та обробки емпіричних даних, етичні норми дослідницької діяльності; результати — вміння критично осмислювати наукову літературу, виявляти методологічні прогалини та суперечності, розробляти дизайн дослідження, працювати з емпіричними даними, презентувати й захищати результати власних наукових пошуків, оцінювати валідність і надійність політологічних досліджень та їхній вплив на суспільство.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	**Характеристика навчальної дисципліни**	
	денна форма здобуття вищої освіти	**заочна форма здобуття вищої освіти**
Рік навчання	2026-2027	2026-2027
Семестр вивчення	4	5-6
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	48	16
Лекційні заняття	28	10
Практичні заняття		
Семінарські заняття	20	6
Лабораторні заняття		-

Самостійна та індивідуальна робота	72	104
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3.Статус дисципліни. Навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4.Передумови для вивчення дисципліни:

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями політологічних дисциплін у процесі вивчення яких студенти могли б здобути базові вміння проектування та проведення дослідження політичних явищ і процесів.

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін як «Загальна теорія політики», «Соціологія» тощо.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосовуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК03 Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06 Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07 Здатність застосовувати теорії та методи прикладної

політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

СК10 Здатність аналізувати PR-стратегії та кампанії, застосувати на практиці технології PR у сфері політики.

СК12 Здатність до розробки та реалізації проєктів у професійній діяльності із застосуванням сучасного інструментарію.

6.Очікувані результати навчання з дисципліни.

ПРН05 Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ПРН 11 Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет, об'єкт, завдання та основні категорії теоретико-методологічних проблем політичних досліджень;
- класичні та сучасні парадигми політичного пізнання, їхній зміст, еволюцію та критерії розмежування;
- структуру, логіку та етапи побудови політологічного дослідження;
- співвідношення теорії та емпірії у політичному пізнанні, роль гіпотез, концептів і моделей;
- методологічні підходи до вивчення політичної реальності (інституціональний, біхевіоральний, системний, структурно-функціональний, неоінституціональний, компаративний, дискурсивний тощо);
- проблеми операціоналізації та концептуалізації політичних понять, вимірювання політичних явищ і процесів;
- якісні та кількісні методи політологічних досліджень, сфери їх застосування, переваги й обмеження;
- особливості порівняльного аналізу, кейс-стаді, дискурс-аналізу, контент-аналізу, опитувань, експертних оцінок тощо;
- вимоги до розробки програми та інструментарію політологічного дослідження;
- критерії валідності, надійності та верифікації результатів політичних досліджень;
- етичні норми та принципи дослідницької діяльності у політичній науці;
- вітчизняний і зарубіжний досвід організації та проведення політологічних досліджень;
- основні методологічні прогалини, суперечності й дискусійні питання сучасної політичної науки.

Уміти:

- аналізувати політичні явища, процеси та події з урахуванням методологічних засад політичної науки;
- критично осмислювати наукову літературу та виявляти методологічні прогалини й суперечності;
- формулювати дослідницьку проблему, мету, завдання та гіпотези політологічного дослідження;
- обирати адекватну методологічну стратегію та дизайн дослідження відповідно до його мети й завдань;
- розробляти програму та інструментарій політологічного дослідження;
- коректно застосовувати якісні й кількісні методи збору та обробки емпіричних даних;
- здійснювати операціоналізацію та концептуалізацію політичних понять;
- інтерпретувати, верифікувати та критично оцінювати отримані результати;
- оцінювати валідність і надійність політологічних досліджень;
- презентувати та захищати результати власних наукових пошуків;
- розробляти практичні рекомендації на основі результатів політичних досліджень;
- дотримуватися етичних норм і принципів у дослідницькій діяльності;
- застосовувати міждисциплінарні підходи у політологічних дослідженнях;
- оцінювати вплив політичних рішень на суспільство з опорою на результати наукових досліджень.

7. **Методи навчання.** Словесні, наочні методи: лекція (лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, робота за таблицями, створення й демонстрування презентацій.

8. **Засобами діагностики** результатів навчання є опитування, виконання завдань для семінарських занять, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**					
	Разом	**У тому числі**				
		Лекційні заняття	**Практичні заняття**	**Семінарські заняття**	**Самостійна робота**	**ІНДЗ**
Змістовний модуль 1. Поняття політичного дослідження						
Тема 1. Теоретичні та методологічні методи політичних досліджень як навчальна дисципліна. *Цілі, завдання, структура та логіка навчальної дисципліни. Джерела вивчення навчальної дисципліни. Вимоги до здобувачів щодо оволодіння курсом, форми звітності. Критерії оцінки рівня знань.*	**8**	**2**			**6**	
Тема 2. Поняття та етапи політичного дослідження. *Поняття політологічного дослідження. Процес дослідження: базові етапи*	**8**	**2**		**2**	**4**	
Тема 3. Методологія, методика та техніка політичного дослідження *Методи досліджень у політології. Підходи до класифікації методів політичного дослідження. Кількісні та якісні методи. Правила вибору методів політологічного дослідження.*	**6**	**2**			**4**	
Тема 4. Система організації та проведення політичного дослідження. *Науково-*	**10**	**2**		**2**	**6**	

організаційний менеджмент. Процедурно-методична частина. Правила роботи та етичні норми дослідника.						
Тема 5. Інформаційна база політичного дослідження. *Формування інформаційного підходу до вивчення різноманітних аспектів політичного життя. Інформація в структурі фундаментальних та прикладних політологічних досліджень. Інтернет в політиці. Аналітичні сайти мережі Internet. Особливості використання соціальних мереж.*	**10**	**2**		**2**	**6**	
Модуль 2 Змістовий модуль 2.1. Програмування дослідження						
Тема 6. Створення теорії: поняття і гіпотези в політології. *Логіка побудови теорії. Компоненти теорії. Перевірка та удосконалення теорії. Роль гіпотез. Формулювання гіпотез*	**8**	**2**		**2**	**4**	
Тема 7. Операціоналізація та вимірювання. *Операціональні визначення. Вимірювання. Рівні вимірювання. Робочі гіпотези. Помилки вимірювання. Валідність. Надійність*.	**8**	**2**			**6**	
Тема 8. Програма дослідження. *Мета і програма дослідження. Альтернативні (конкуруючі) гіпотези. Експериментальні програми дослідження. Формування груп. Польові експерименти і неекспериментальні програми. Квазіекспериментальні програми. Вибір програми дослідження. Фактори, що загрожують валідності*.	**8**	**2**		**2**	**4**	
Тема 9. Вибірка. *Репрезентативна вибірка.*	**8**	**2**		**2**	**4**	

Процедури формування репрезентативної вибірки. Встановлення необхідного об'єму вибірки.						
Змістовий модуль 2.2. Методи збору даних						
Тема 10. Методи збору даних. Опитування. *Етапи процедури опитування. Концептуалізація. Схематизація опитування. Підготовка інструментарію. Планування опитування та побудова вибірки. Фінансування опитування. Навчання та інструктаж персоналу. Попереднє тестування. Процедура опитування. Моніторинг. Контрольна перевірка. Вторинний аналіз даних*.	**8**	**2**		**2**	**4**	
Тема 11. Методи збору даних. Інтерв'ю. *Вибіркове інтерв'ю. Формулювання запитань. Відбір інтерв'юерів. Спрямоване інтерв'ювання. Спеціалізоване інтерв'ювання*.	**8**	**2**		**2**	**4**	
Тема 12. Контент-аналіз. *Підготовка до контент-аналізу. Проведення змістового контент-аналізу. Структурний контент-аналіз.*	**7**	**2**			**5**	
Тема 13. Експертні оцінки в дослідженні політичних явищ та процесів. *Роль експертних висновків у політичній практиці. Досвід використання експертних оцінок в аналізі політичних ситуацій та процесів. Переваги та недоліки використання методики експертних оцінок.*	**6**	**2**			**4**	
Тема 14. Вивчення політичних процесів за допомогою методів моделювання. *Моделювання*	**7**	**2**			**5**	

як метод прогнозування динаміки політичних процесів а поведінки політичних акторів. Використання моделювання в якості наукового інструментарію. Моделювання і системність в дослідженні політики.						
Тема 15. Використання методу ухвалення рішень для аналізу політичних ситуацій та процесів. *Сутність методу прийняття рішень як послідовності операцій: постановка проблеми, збір інформації, виокремлення можливих альтернатив, вибір конкретної альтернативи вирішення проблеми.*	**6**			**2**	**4**	
Тема 16. Аналіз даних та підготовка підсумкових документів політичного дослідження. *Структура опису проведеного дослідження. Включення графічних засобів подачі інформації (графіки, діаграми, гістограми) та вимоги до їх використання. Правила підготовки аналітичних висновків та практичних рекомендацій.*	**4**			**2**	**2**	
Разом годин	**120**	**28**		**20**	**72**	

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**					
	Разом	**У тому числі**				
		Лекційні заняття	**Практичні заняття**	**Семінарські заняття**	**Самостійна робота**	**ІНДЗ**
Змістовний модуль 1. Поняття політичного дослідження						
Тема 1. Теоретичні та методологічні методи політичних досліджень як навчальна дисципліна. *Цілі, завдання, структура та логіка навчальної дисципліни.*	**7**				**7**	

Джерела вивчення навчальної дисципліни. Вимоги до здобувачів щодо оволодіння курсом, форми звітності. Критерії оцінки рівня знань.						
Тема 2. Поняття та етапи політичного дослідження. *Поняття політологічного дослідження. Процес дослідження: базові етапи*	**8**	**2**			**6**	
Тема 3. Методологія, методика та техніка політичного дослідження *Методи досліджень у політології. Підходи до класифікації методів політичного дослідження. Кількісні та якісні методи. Правила вибору методів політологічного дослідження.*	**7**				**7**	
Тема 4. Система організації та проведення політичного дослідження. *Науково-організаційний менеджмент. Процедурно-методична частина. Правила роботи та етичні норми дослідника.*	**9**	**2**			**7**	
Тема 5. Інформаційна база політичного дослідження. *Формування інформаційного підходу до вивчення різноманітних аспектів політичного життя. Інформація в структурі фундаментальних та прикладних політологічних досліджень. Інтернет в політиці. Аналітичні сайти мережі Internet. Особливості використання соціальних мереж.*	**7**				**7**	
Модуль 2 **Змістовий модуль 2.1.** **Програмування дослідження**						
Тема 6. Створення теорії: поняття і гіпотези в політології. *Логіка побудови теорії. Компоненти теорії. Перевірка та удосконалення теорії. Роль гіпотез. Формулювання гіпотез*	**8**	**2**			**6**	

Тема 7. Операціоналізація та вимірювання. *Операціональні визначення. Вимірювання. Рівні вимірювання. Робочі гіпотези. Помилки вимірювання. Валідність. Надійність*.	**7**				**7**	
Тема 8. Програма дослідження. *Мета і програма дослідження. Альтернативні (конкуруючі) гіпотези. Експериментальні програми дослідження. Формування груп. Польові експерименти і неекспериментальні програми. Квазіекспериментальні програми. Вибір програми дослідження. Фактори, що загрожують валідності*.	**9**	**2**			**7**	
Тема 9. Вибірка. *Репрезентативна вибірка. Процедури формування репрезентативної вибірки. Встановлення необхідного об'єму вибірки*.	**10**	**2**		**2**	**6**	
Змістовий модуль 2.2. Методи збору даних						
Тема 10. Методи збору даних. Опитування. *Етапи процедури опитування. Концептуалізація. Схематизація опитування. Підготовка інструментарію. Планування опитування та побудова вибірки. Фінансування опитування. Навчання та інструктаж персоналу. Попереднє тестування. Процедура опитування. Моніторинг. Контрольна перевірка. Вторинний аналіз даних*.	**8**			**2**	**6**	
Тема 11. Методи збору даних. Інтерв'ю. *Вибіркове інтерв'ю. Формулювання запитань. Відбір інтерв'юерів. Спрямоване інтерв'ювання.*	**7**				**7**	

Спеціалізоване інтерв'ювання.						
Тема 12. Контент-аналіз. *Підготовка до контент-аналізу. Проведення змістового контент-аналізу. Структурний контент-аналіз.*	**8**			**2**	**6**	
Тема 13. Експертні оцінки в дослідженні політичних явищ та процесів. *Роль експертних висновків у політичній практиці. Досвід використання експертних оцінок в аналізі політичних ситуацій та процесів. Переваги та недоліки використання методики експертних оцінок.*	**6**				**6**	
Тема 14. Вивчення політичних процесів за допомогою методів моделювання. *Моделювання як метод прогнозування динаміки політичних процесів а поведінки політичних акторів. Використання моделювання в якості наукового інструментарію. Моделювання і системність в дослідженні політики.*	**7**				**7**	
Тема 15. Використання методу ухвалення рішень для аналізу політичних ситуацій та процесів. *Сутність методу прийняття рішень як послідовності операцій: постановка проблеми, збір інформації, виокремлення можливих альтернатив, вибір конкретної альтернативи вирішення проблеми.*	**7**				**7**	
Тема 16. Аналіз даних та підготовка підсумкових документів політичного дослідження. *Структура опису проведеного дослідження. Включення*	**5**				**5**	

графічних засобів подачі інформації (графіки, діаграми, гістограми) та вимоги до їх використання. Правила підготовки аналітичних висновків та практичних рекомендацій.						
Разом годин	**120**	**10**		**6**	**104**	

10. Форми поточного і підсумкового контролю.

Поточний і підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою, модулем чи курсом в цілому; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування (індивідуального, фронтального, ущільненого, вибіркового).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (тестування, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на одному семінарському занятті за умови виконання усіх різновидів роботи, передбачених планом заняття – 12 балів.

Рейтинговий бал за результатами семінарських занять для змістового модуля 1 – 10 балів.

Рейтинговий бал за результатами семінарських занять для змістового модуля 2 – 10 балів.

По завершенню змістового модуля 1 виставляється атестаційна оцінка, що дорівнює сумі рейтингової оцінки за семінарські заняття та модульної контрольної роботи №1.

Допуск до іспиту

Максимальна кількість балів, яку можна отримати для допуску до іспиту – **60 балів:** поточний контроль за змістовий модуль 1 – 10 балів, модульна контрольна робота №1 – 10 балів, поточний контроль за змістовий модуль 2 – 10 балів, самостійна робота – 10 балів, модульна контрольна робота №1 – 20 балів.

Умови допуску до підсумкового контролю: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність упродовж семестру на семінарських заняттях, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, написання двох МКР та виконання завдань самостійної роботи.

Форми поточного та підсумкового контролю і розподіл балів за змістовими модулями

Поточний і модульний контроль (60 балів)					**Екзамен**	**Сума**
Змістовий модуль 1		**Змістовий модуль 2**				
Поточний контроль	**Модульна контрольна робота №1**	**Поточний контроль**	**Самостійна робота**	**Модульна контрольна робота №2**		
10	10	10	10	20	40 балів	100 балів

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів регламентується: «Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view), «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeLjGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view), «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/1yPri7vZ5hm6qjWP_mWnAjIs4qv1ReKzV/view).

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view).

Поточний контроль

Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом завдань семінарського заняття та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетентностей навчання, що містяться в ОПП.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі

		висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможній самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації;

		моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР) менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція).

Оцінювання самостійної роботи

Організація та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1XidPC3k_qcMNHAFmaCwhSWtup0TmPYdg/view).

Самостійна робота полягає у виконанні здобувачами вищої освіти окремого теоретико-аналітичного завдання. Здобувачі вищої освіти для виконання завдання можуть заводити окремий зошит, можуть виконувати їх в робочому зошиті або ж на листках А-4 формату. У разі їх відсутності – дозволяється захист завдання в усному порядку у формі колоквіуму. Наявність або відсутність письмово виконаних завдань не впливає на оцінку.

Контроль за самостійною роботою здійснює викладач.

Максимальний бал за виконання самостійної роботи – 10 балів.

Мінімальний бал, необхідний для зарахування есе – 6 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

10 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
9 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються

	всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
8 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді можуть посилюватись всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
7 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
6 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.
5-0 балів (не зарахована)	Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.

Здобувачі, які за виконання завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не виконали самостійну роботу, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою

Модульна контрольна робота

Після вивчення матеріалу змістового модуля 1 та змістового модуля 2 здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу (МКР № 1 та МКР №2).

Модульна контрольна робота (МКР) є обов’язковою складовою підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Модульна контрольна робота виконується в письмовому вигляді або у системі Moodle, у вигляді тестових завдань одного рівня, ваговий бал кожного з яких становить 1.

Максимальний бал за МКР №1– **10 балів**, мінімальний – 6 балів.

Максимальний бал за МКР №2– **20 балів**, мінімальний – 12 балів.

З освітнього компоненту здобувачі вищої освіти пишуть дві модульні контрольні роботи.

Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з' явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов’язковою.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи №1

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	**10-9 бали**	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з Політичної регіоналістики, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи

		правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	**8-7 балів**	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	**6 балів**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	**5 і менше**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи №2

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	**20-18 бали**	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з Політичної регіоналістики, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	**17-15 балів**	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	**14-12 балів**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	**11 і менше**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності регулюється Законом України «Про академічну доброчесність» (від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text), «Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/1OLDomDmXy-2JguxZag43N1Q-ctnW8ta_/view), «Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view).

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ШІ).

Під час вивчення освітнього компонента допускається використання систем штучного інтелекту як допоміжного інструменту за умови дотримання принципів академічної доброчесності та самостійності виконання навчальних завдань.

Системи ШІ можуть використовуватися для генерування ідей, пошуку, добору та структурування інформації, створення допоміжних матеріалів, мовного і стилістичного редагування текстів, перекладу, якщо це не суперечить меті й умовам конкретного завдання. Інформація, отримана за допомогою ШІ, має бути критично опрацьована та перевірена за достовірними джерелами.

У разі використання систем ШІ під час виконання навчальних завдань здобувач зазначає форму й обсяг їх використання та здійснює відповідне маркування згенерованого контенту згідно з вимогами «Положення про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view).

Не допускається використання ШІ для підміни самостійної навчальної діяльності здобувача, зокрема подання повністю згенерованих робіт або їх фрагментів як власних без належного опрацювання та маркування, використання вигаданих або недостовірних даних, джерел і цитат, а також використання ШІ всупереч установленим викладачем умовам виконання конкретного завдання. Під час контрольних заходів (тестування, модульна контрольна робота, екзамен) використання інструментів ШІ заборонено.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Семестровий екзамен

Вивчення дисципліни завершується семестровим екзаменом, який проходить в усному форматі відповіді на 1 екзаменаційний білет.

Білет складається з трьох теоретичних питань.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (додаток до положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Максимальний бал за екзамен – **40 балів**, мінімальний – 24 балів.

Критерії оцінювання екзаменаційного білета:

Оцінка	Вимоги
40-35 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
34-29 балів	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформлення висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
28-24 балів	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
23 бали і менше	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Студентам, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	

35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	незадовільно

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;
- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, який складає 60% від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;
- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не перескладав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;
- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;
- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості;
- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;
- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних і семінарських занять, а також контролю за самостійною роботою здобувачів вищої освіти використовуються мультимедійний проєктор, екран для проектора, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бадер А., Вовк С. Сучасні методологічні підходи у політологічних дослідженнях: методичні рекомендації для здобувачів ОС магістр. Полтава : Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025. 22 с.

2. Заглада В. М. (уклад.). Методи і техніки політичних досліджень: методичні рекомендації до практичних занять для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С2 Політологія. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2026. 68 с.

3. Наумкіна С. М., Козловська Л. В. Стратегії інтеграції методів (mixed-methods) у сучасних політологічних дослідженнях: переваги та методологічні пастки. *Політичне життя*. 2026. № 1. С. 38-41.

4. Чабанов В. Теоретичні і методологічні проблеми політичних досліджень : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 73 с.

5. Четверик А. Методологія дослідження чинників політичної активності: українська специфіка. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Політологія*. 2024. Т. 320, Вип. 308. С. 45-51.

Додаткова

1. Кіндратець О. М. Від мультикультуралізму до нативізму: динаміка наукових підходів. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 7–24.

2. Кононенко Н. В. Інституційна спроможність українських урядів: проблеми ефективності та легітимності. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 53–72.

3. Корнієнко В. Methodological Challenges of Artificial Intelligence in Political Science: An Epistemological Analysis. *Political Studies*. 2025. № 2 (10).

4. Михайлишин М. О. Методи і фактори оцінювання дифузії доменів головних політичних інститутів: на прикладі політичної системи України в 2014-2022 роках. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. № 54. С.14-32.

5. Морозов О. В. Між самовіктимізацією і спільною пам'яттю: війна Росії проти України в російських незалежних медіа. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 94-115.

6. Ніколаєнко Н. О., Шуляк С. О. Основні тенденції процесу трансформації державних та політичних інститутів в Україні в умовах російсько-української війни. К.: Генеза, 2021. 450 с.

7. Поліщук Ю. М. Національна та громадянська ідентичність в Україні в умовах російсько-української війни: константи та зміни. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 73–93.

8. Пушняк Д. Digital Political Participation: Conceptual and Epistemological Problems of Research. *Political Studies*. 2025. № 2 (10). С. 21-34.

9. Рябчук М. Ю. Зворотний бік «нейтральності». Російська війна в Україні й амбівалентна позиція країн Глобального Півдня. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 156–183.

10. Цигвінцев І. Г. Політична культура в епоху цифровізації: нові дослідницькі інструменти. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 137–155.

11. Halperin S., Heath O. Political Research: Methods and Practical Skills. 4th ed. Oxford : Oxford University Press, 2025. 608 p.

12. Curini L., Franzese R. (eds.). The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations. London : SAGE, 2020. 270 p.

13. Della Porta D., Keating M. (eds.). Approaches and Methodologies in the Social Sciences: A Pluralist Perspective. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 540 p.

Інтернет-ресурси:

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: https://ipiend.gov.ua/

2. Журнал «Політичні дослідження» (архів випусків). URL: https://ipiend.gov.ua/publication-category/politychni-doslidzhennia/

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/

4. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua/

5. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: https://www.icps.com.ua/

6. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: http://www.ucipr.org.ua/

7. Центр Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/

8. Школа політичної аналітики НаУКМА. URL: https://spa.ukma.edu.ua/

9. The Society for Political Methodology (APSA). URL: https://www.ipsaportal.org/?p=170

10. Digital Library NAES of Ukraine. URL: https://lib.iitta.gov.ua/